

แผนภูมิควบคุมสำหรับกระบวนการอัตโนมัติสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์

ราชพฤกษ์ วงศ์เพชรชาติ¹ และ ธิดาเดียว มยุรีสุวรรณ^{2*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุม เมื่อใช้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ สำหรับกระบวนการที่เกิดอัตโนมัติสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง ทั้งกรณีที่ไม่เป็นแนวโน้ม (AR(1)) และมีแนวโน้ม (Trend AR(1)) โดยแผนภูมิควบคุมที่ศึกษา ได้แก่ GMA Chart, CUSUM Chart, $\bar{X}$ Chart, EWMA Chart และ Modified EWMA Chart ประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุมพิจารณาจากความยาววิ่งเฉลี่ยที่ได้จากการจำลองค่า ผลการวิจัยสำหรับตัวแบบ AR(1) เมื่อกระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงในค่าเฉลี่ยระดับต่ำ ($\delta = 0.5, 1.0$) พบว่า EWMA Chart, GMA Chart และ CUSUM Chart มีความเหมาะสมใกล้เคียงกัน เมื่อ δ อยู่ในระดับปานกลาง ($\delta = 1.5$) พบว่า CUSUM Chart และ $\bar{X}$ Chart มีความเหมาะสมใกล้เคียงกัน เมื่อ δ อยู่ใน

ระดับสูง ($\delta = 2.0, 2.5, 3.0$) พบว่า $\bar{X}$ Chart เป็นแผนภูมิที่เหมาะสม กรณีตัวแบบ Trend AR(1) เมื่อ δ อยู่ในระดับต่ำ ($\delta = 0.5, 1.0$) ทุกระดับค่า d พบว่า EWMA Chart และ CUSUM Chart มีความเหมาะสมใกล้เคียงกัน เมื่อ d มีค่าเป็นลบทุกระดับ GMA Chart มีความเหมาะสมเทียบเท่า EWMA Chart และ CUSUM Chart เมื่อ δ อยู่ในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5, 3.0$) ทุกระดับค่า d พบว่า $\bar{X}$ Chart เป็นแผนภูมิที่เหมาะสม แต่ในบางระดับค่า d พบว่า CUSUM Chart และ EWMA Chart มีความเหมาะสมเทียบเท่า $\bar{X}$ Chart

คำสำคัญ: อัตตสหสัมพันธ์ ความยาววิ่งเฉลี่ย แผนภูมิควบคุมโดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อน แนวโน้ม อัตตสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง

¹ นักศึกษา ภาควิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 082-151-5595 อีเมล: tms@kmutnb.ac.th, mtidadeaw@yahoo.com

Control Charts for AR(1) Processes Using Errors

Ratchaphruek Wongpetcharat¹ and Tidadeaw Mayureesawan^{2*}

Abstract

This research aims to compare the performance of control charts using error representation for autocorrelated data from two batches: not an increasing linear trend (AR(1)) and trending data (Trend AR(1)) applying the GMA, CUSUM, $\bar{X}$ Chart, EWMA and Modified EWMA Charts. An Average run length (ARL) from simulation is used as a performance indicator. Taking into account the suitability, the AR(1) model shows that EWMA, GMA and CUSUM Charts are suitable for small mean shifts ($\delta = 0.5, 1.0$); CUSUM and $\bar{X}$ Charts for moderate mean shifts ($\delta = 1.5$) and $\bar{X}$ Chart for large mean shifts ($\delta = 2.0, 2.5, 3.0$)

respectively. In relation to a Trend, AR(1) model shows that EWMA and CUSUM Charts are suitable for small mean shifts ($\delta = 0.5, 1.0$) in every level of trend (d), GMA suitability is equivalent to EWMA and CUSUM Charts in every level of negative d , $\bar{X}$ Chart is suitable for moderate and large mean shifts ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5, 3.0$) in every level of d . As regards some levels of d , CUSUM and EWMA Charts are suitable and equivalent to $\bar{X}$ Chart.

Keyword: Autocorrelation, Average Run Length, Residual Control Chart, Trend stationary first order autoregressive

¹ Student, Department of Applied Statistics, Faculty of Applied Science, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

² Assistant Professor, Department of Applied Statistics, Faculty of Applied Science, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

* Corresponding Author, Tel. 082-151-5595, E-mail: tms@kmutnb.ac.th, mtidadeaw@yahoo.com

1. บทนำ

ในปัจจุบันมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้กระบวนการผลิตสามารถผลิตสินค้าให้ตรงตามมาตรฐานและเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้บริโภค ได้แก่ บุคลากร เครื่องจักร วัตถุดิบ กรรมวิธีการผลิต เป็นต้น ซึ่งในความเป็นจริงกระบวนการผลิตมักเกิดความผันแปรอยู่เสมอจากปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้เพื่อควบคุมความผันแปรที่เกิดขึ้นและไม่ให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตต้องทำการควบคุมกระบวนการผลิตไม่ให้ผลิตภัณฑ์เกิดความผันแปรไปจากค่าเป้าหมาย (Target Value) ซึ่งแผนภูมิควบคุม (Control Chart) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบความผันแปรของกระบวนการผลิตโดยอาศัยหลักและวิธีการทางสถิติ โดยทั่วไปการสร้างและการวิเคราะห์แผนภูมิควบคุมจะใช้ค่าสังเกตซึ่งเป็นค่าวัดคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์จากกระบวนการผลิตมาหาขีดจำกัดควบคุมของแผนภูมิ และใช้เป็นค่าสถิติในการวิเคราะห์แผนภูมิควบคุม ซึ่งข้อตกลงเบื้องต้นในการสร้างแผนภูมิควบคุมคือค่าสังเกตจากกระบวนการ ณ เวลาต่างกันต้องเป็นอิสระกัน แต่บางครั้งพบว่าข้อมูลอาจมีความสัมพันธ์ ณ เวลาต่างกัน ซึ่งเรียกว่าข้อมูลเกิดอัตสหสัมพันธ์ (Autocorrelation) โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักเกิดกับข้อมูลที่มีการเก็บมาตามลำดับเวลา จึงทำให้ข้อมูลไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการสร้างและการวิเคราะห์แผนภูมิควบคุม โดยถ้าข้อมูลเกิดอัตสหสัมพันธ์มากก็จะส่งผลต่อการแปลผลประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุม โดยทำให้การแปลผลผิดพลาดไป

จากการศึกษาในอดีต Theepprasarn [1] ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุม 3 ชนิด สำหรับกระบวนการที่เกิดอัตสหสัมพันธ์ ได้แก่ EWMA Chart, EWMAST Chart และ MCEWMA Chart โดยเกณฑ์ในการเปรียบเทียบประสิทธิภาพพิจารณาจากค่าความยาววิ่งเฉลี่ย (Average Run Length: ARL) ภายใต้ตัวแบบอนุกรมเวลา 3 ตัวแบบ คือ ตัวแบบ MA(1) ตัวแบบ AR(1) และตัวแบบ ARMA(1,1) ผลการศึกษาพบว่าแผนภูมิทั้ง 3 ชนิด มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน

ขึ้นอยู่กับระดับค่าสัมประสิทธิ์เฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Coefficients) ค่าสัมประสิทธิ์อัตสหสัมพันธ์ (Autoregressive Coefficients) และค่าคงที่ปรับให้เรียบ

Alpaben และ Jyoti [2] ได้พัฒนา EWMA Chart โดยกำหนดชื่อใหม่ว่า Modified Exponentially Weighted Moving Average Control Chart (Modified EWMA Chart) ความแตกต่างระหว่าง Modified EWMA Chart กับ EWMA Chart คือ Modified EWMA Chart จะเพิ่ม $Y_n - Y_{n-1}$ เข้าไปในค่าสถิติของ EWMA Chart เขาทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของทั้งสองแผนภูมิโดยใช้ค่าสังเกตในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า Modified EWMA Chart สามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่า EWMA Chart ในทุกระดับการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ย

Aslan และ Gunhan [3] ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุม 5 ชนิด คือ $\bar{X}$ Chart, X Chart, EWMA Chart, GMA Chart และ CUSUM Chart สำหรับกระบวนการที่เกิดอัตสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง ทั้งตัวแบบที่ไม่มีแนวโน้ม (AR(1)) และตัวแบบมีแนวโน้ม (Trend AR(1)) เท่ากับ 0.2 โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อน (Errors) ในการวิเคราะห์ เกณฑ์ในการเปรียบเทียบประสิทธิภาพพิจารณาจากค่า ARL ผลการศึกษาสำหรับทั้ง 2 ตัวแบบพบว่า แผนภูมิควบคุมทั้ง 5 ชนิดมีประสิทธิภาพในการตรวจจับการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับค่าสัมประสิทธิ์อัตสหสัมพันธ์ และระดับการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ย

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุมต่าง ๆ ได้แก่ EWMA Chart, EWMAST Chart, MCEWMA Chart, X Chart, $\bar{X}$ Chart, CUSUM Chart, GMA Chart, GWMA Chart และ Modified EWMA Chart ซึ่งบางงานวิจัยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ และบางงานวิจัยใช้ค่าสังเกตในการวิเคราะห์ โดยศึกษาทั้งกรณีที่กระบวนการผลิตเกิดอัตสหสัมพันธ์ในรูปแบบของอนุกรมเวลาแบบ AR(1) แบบ MA(1) และแบบ ARMA(1,1) และศึกษากรณีที่ข้อมูลของกระบวนการผลิต

เกิดอัตราสหสัมพันธ์ที่มีแนวโน้มในทางบวกระดับต่ำเพียง 1 ระดับ คือ 0.2 แต่ยังคงการศึกษาในกรณีที่กระบวนการผลิตเกิดอัตราสหสัมพันธ์ในรูปแบบของอนุกรมเวลาที่มีค่าแนวโน้มในทางบวกและทางลบระดับต่างๆ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุมต่างๆ โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ ในกรณีที่ข้อมูลของกระบวนการผลิตเกิดอัตราสหสัมพันธ์ในรูปแบบของอนุกรมเวลาแบบ AR(1) ทั้งกรณีที่ไม่มีแนวโน้มและมีแนวโน้ม โดยกรณีที่ไม่มีแนวโน้มทำการศึกษาทั้งกรณีที่ไม่มีแนวโน้มในทางบวกและทางลบระดับต่างๆ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุม สำหรับกระบวนการที่เกิดอัตราสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่งเมื่อใช้ค่าความคลาดเคลื่อน (Errors) ในการวิเคราะห์ ทั้งกรณีที่กระบวนการไม่มีแนวโน้ม (AR(1)) และมีแนวโน้ม (Trend AR(1)) โดยแผนภูมิที่ศึกษา ได้แก่ แผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เชิงเรขาคณิต (GMA Chart) แผนภูมิควบคุมผลรวมสะสม (CUSUM Chart) แผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยของชีวฮาร์ท ($\bar{X}$ Chart) แผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบถ่วงน้ำหนักด้วยเอ็กซ์โพเนนเชียล (EWMA Chart) และแผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ถ่วงน้ำหนักด้วยเอ็กซ์โพเนนเชียลปรับแก้ (Modified EWMA Chart) โดยประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุมพิจารณาจากค่าความยาววิ่งเฉลี่ย (Average Run Length: ARL) เมื่อกระบวนการผลิตอยู่นอกเหนือการควบคุม

ขอบเขตการวิจัย ในการทดลองเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุมทั้ง 5 แผนภูมิ โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ สำหรับกระบวนการที่เกิดอัตราสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง ได้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน (e_{y_i}) มีการแจกแจงแบบปกติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 ความแปรปรวนเท่ากับ 1 และกำหนดค่าสัมประสิทธิ์อัตราสหสัมพันธ์ (ϕ) ของทั้งตัวแบบ AR(1) และตัวแบบ Trend AR(1) มีค่าเท่ากับ 0, ± 0.95 , ± 0.75 , ± 0.475 , ± 0.25 กำหนดให้ค่า ARL_0 เท่ากับ 370 และขนาดตัวอย่างย่อย (n) ของ $\bar{X}$ Chart เท่ากับ 2 และค่าคงที่ k ของ CUSUM Chart เท่ากับ 0.5 โดยกำหนดค่าเริ่มต้นของ GMA Chart, EWMA Chart,

CUSUM Chart และ Modified EWMA Chart คือ $\mu_0 = 0$ กำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของกระบวนการผลิต คือ $\mu_1 = \mu_0 + \delta$ เมื่อ δ เท่ากับ 0.5, 1.0, 1.5, 2.0, 2.5, 3.0 กำหนดค่าแนวโน้ม (d) ของตัวแบบ Trend AR(1) เท่ากับ ± 0.2 , ± 0.5 และ ± 0.7 กำหนดวิธีการจำลองมอนติคาร์โลจำนวนรอบในการทำซ้ำ (M) เท่ากับ 10,000 รอบ

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ตัวแบบอนุกรมเวลา (Time Series Model)

2.1.1 ตัวแบบอัตราสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง (Stationary First Order Autoregressive Process: AR(1))

ตัวแบบอนุกรมเวลาที่เกิดอัตราสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง กำหนดดังนี้

$$y_i = \xi + \phi y_{i-1} + \varepsilon_{y_i}; i = 1, 2, \dots \quad (1)$$

เมื่อ y_i คือค่าสังเกตของ y ณ เวลาที่ i

ξ คือค่าคงที่

ϕ คือค่าสัมประสิทธิ์อัตราสหสัมพันธ์

ε_{y_i} คือค่าความคลาดเคลื่อน ณ เวลาที่ i

2.1.2 ตัวแบบแนวโน้มอัตราสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง (Trend Stationary First Order Autoregressive Process: Trend AR(1))

ตัวแบบอนุกรมเวลาที่เกิดอัตราสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง กำหนดดังนี้

$$y_i = \xi + \phi y_{i-1} + \varepsilon_{y_i}; i = 1, 2, \dots \quad (2)$$

จากสมการ (2) สามารถหาค่าแนวโน้มอัตราสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง ได้จาก

$$Y_i = y_i + di; i = 1, 2, \dots \quad (3)$$

เมื่อ Y_i คือค่าสังเกต ณ เวลา i ที่มีแนวโน้ม

d คือระดับแนวโน้ม

2.2 ตัวแบบถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Model)

ตัวแบบถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเป็นตัวแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือตัวแปรอิสระ i และตัวแปรตาม y โดยตัวแบบถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายของข้อมูลตัวอย่างกำหนดดังนี้

$$\hat{y}_i = b_0 + b_1 i \quad (4)$$

เมื่อ $\hat{y}_i$ คือค่าพยากรณ์ของตัวแปรตาม y ณ เวลาที่ i

b_0 คือระยะตัดแกน y

b_1 คือความชันของตัวแบบถดถอย

i คือตัวแปรอิสระ (เวลา)

2.3 ค่าความคลาดเคลื่อน (Errors: e_i)

การประมาณค่าตัวแบบถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย $\hat{y}_i = b_0 + b_1 i$ มีจุดประสงค์หลักเพื่อนำตัวแบบถดถอยไปใช้ในการพยากรณ์ค่าของตัวแปรตาม y หรือ $\hat{y}$ ค่า $\hat{y}$ จะถูกต้องใกล้เคียงค่าจริงมากเพียงใดสามารถดูได้จากค่าที่กระจัดกระจายไปจากเส้นถดถอย หากค่า y มีค่าเข้าใกล้เส้นถดถอยมากเพียงใด ยิ่งแสดงว่าตัวแบบถดถอยที่ได้สามารถนำไปพยากรณ์ค่า y ได้ถูกต้องมากเท่านั้น ค่าที่ใช้วัดระยะห่างของ y_i จากเส้นถดถอย ณ เวลาที่ i คือค่าความคลาดเคลื่อน ณ เวลาที่ i หรือ e_i [4] ดังนั้น

$$e_i = y_i - \hat{y}_i ; i = 1, 2, \dots \quad (5)$$

เมื่อ e_i คือค่าความคลาดเคลื่อน ณ เวลาที่ i

y_i คือค่าสังเกตของตัวแปรตาม y ณ เวลาที่ i

$\hat{y}_i$ คือค่าพยากรณ์ของตัวแปรตาม y ณ เวลาที่ i

2.4 แผนภูมิควบคุม (Control Chart)

2.4.1 แผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เชิงเรขาคณิต (Geometric Moving Average: GMA Chart)

GMA Chart ถูกสร้างขึ้นโดย Roberts [5] สำหรับ

GMA Chart จะถ่วงน้ำหนักค่าสังเกตตัวอย่างที่ใกล้ที่สุดด้วยค่า γ ถ่วงน้ำหนักค่าถัดไปด้วย $\gamma(1-\gamma)$ และถ่วงน้ำหนักค่าถัดไปด้วย $\gamma(1-\gamma)^2$ ตามลำดับ ดังนั้นค่าสังเกตตัวอย่างทุกค่าจะถูกนำมาพิจารณา ซึ่งค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เชิงเรขาคณิต G_i คำนวณได้จาก

$$G_i = \gamma X_i + (1-\gamma)^i G_{i-1} ; i = 1, 2, \dots \quad (6)$$

ขีดจำกัดควบคุมของ GMA Chart กำหนดดังนี้

$$UCL = \mu_0 + L\sigma\sqrt{\frac{\gamma}{(2-\gamma)}} \quad (7)$$

$$CL = \mu_0 \quad (8)$$

$$LCL = \mu_0 - L\sigma\sqrt{\frac{\gamma}{(2-\gamma)}} \quad (9)$$

เมื่อ L คือสัมประสิทธิ์ขีดจำกัดควบคุม

γ คือค่าคงที่ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1

ค่าประมาณของ σ' คือ $\bar{R} / d_2$ โดย $\bar{R}$ คำนวณจาก

$$\left(\sum_{j=1}^m R_j \right) / m \quad (10)$$

เมื่อ σ' คือค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\bar{X}$ คือค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง

$\bar{R}$ คือ ค่าเฉลี่ยของพิสัยกลุ่มตัวอย่าง

d_2 คือค่าคงที่ที่ขึ้นอยู่กับขนาดตัวอย่าง

m คือจำนวนกลุ่มของตัวอย่าง

2.4.2 แผนภูมิควบคุมผลรวมสะสม (Cumulative Sum Control Chart: CUSUM Chart)

CUSUM Chart ถูกสร้างขึ้นโดย E.S. Page [6] หลักการของ CUSUM Chart คือจะนำข้อมูลตลอดช่วงเวลาการจับเก็บมาใช้วิเคราะห์โดยการบวกสะสมค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ยตัวอย่างที่ j ($\bar{x}_j$) กับค่าเฉลี่ยของกระบวนการ (μ_0) ผลรวมสะสมแทนสัญลักษณ์ด้วย C_i คำนวณได้โดย

$$C_i = \sum_{j=1}^i (\bar{x}_j - \mu_0) \quad (11)$$

สำหรับการสร้างขีดจำกัดควบคุมของ CUSUM Chart นั้น จะกำหนดให้ H เป็นความสูงของขีดจำกัดควบคุมบนและขีดจำกัดควบคุมล่าง การตัดสินใจว่ากระบวนการผลิตอยู่นอกขีดจำกัดควบคุมหรือไม่นั้น จะทำได้โดยการสะสมค่าข้อมูลที่เบี่ยงเบนไปจากค่า μ_0 ซึ่งมีทั้งค่าที่เป็นบวก (C_i^+) และค่าที่เป็นลบ (C_i^-) โดย

$$C_i^+ = \max \left[0, x_i - (\mu_0 - K) + C_{i-1}^+ \right] \quad (12)$$

$$C_i^- = \max \left[0, (\mu_0 - K) - x_i + C_{i-1}^- \right] \quad (13)$$

กำหนด K คือค่าอ้างอิงซึ่งเป็นค่ากึ่งกลางของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกระบวนการ คือ μ_0 และค่าเฉลี่ยของกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไปเท่ากับ μ_1 ดังนั้น

$$K = \frac{\delta}{2} \sigma = \left| \frac{\mu_1 - \mu_0}{2} \right| \quad (14)$$

2.4.3 แผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยของชีวฮาร์ท ($\bar{X}$ Chart)

$\bar{X}$ Chart สามารถคำนวณจากหลักการของการประมาณค่าพารามิเตอร์แบบช่วงที่ระดับความเชื่อมั่น $(1-\alpha)$ 100% เท่ากับ 99.73% ซึ่งขีดจำกัดควบคุมของ $\bar{X}$ Chart กำหนดดังนี้ [7]

$$UCL = \bar{X}' + 3 \frac{\sigma'}{\sqrt{n}} \quad (15)$$

$$CL = \bar{X}' \quad (16)$$

$$LCL = \bar{X}' - 3 \frac{\sigma'}{\sqrt{n}} \quad (17)$$

2.4.4 แผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบถ่วงน้ำหนักด้วยเอ็กซ์โพเนนเชียล (Exponentially Weighted Moving Average: EWMA Chart)

EWMA Chart ถูกสร้างขึ้นโดย Roberts และออกแบบให้ใช้งานได้โดย Lucas และ Saccucci [8] ค่าสถิติของ EWMA Chart คือ Z_i นั้นสามารถเขียนให้อยู่ในรูปแบบย้อนซ้ำได้ดังนี้

$$Z_i = \lambda X_i + (1-\lambda)Z_{i-1} ; i = 1, 2, \dots \quad (18)$$

ขีดจำกัดควบคุมของ EWMA Chart กำหนดดังนี้

$$UCL = \mu_0 + L\sigma \sqrt{\frac{\lambda}{2-\lambda}} \quad (19)$$

$$CL = \mu_0 \quad (20)$$

$$LCL = \mu_0 - L\sigma \sqrt{\frac{\lambda}{2-\lambda}} \quad (21)$$

เมื่อ λ คือค่าคงที่ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1

2.4.5 แผนภูมิควบคุมค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบถ่วงน้ำหนักด้วยเอ็กซ์โพเนนเชียลปรับแก้ (Modified Exponentially Weighted Moving Average: Modified EWMA Chart)

Modified EWMA Chart เป็นแผนภูมิที่พัฒนาจาก EWMA Chart โดย Alpbaben และ Jyoti [2] ซึ่งค่าสถิติของ Modified EWMA Chart คือ

$$Z_i = (1-\lambda)Z_{i-1} + \lambda X_i + (X_i - X_{i-1}) ; i = 0, 1, 2, \dots \quad (22)$$

ขีดจำกัดควบคุมของ Modified EWMA Chart กำหนดดังนี้

$$UCL = \mu_0 + L\sigma \sqrt{\frac{\lambda}{(2-\lambda)} + \frac{2\lambda(1-\lambda)}{(2-\lambda)}} \quad (23)$$

$$CL = \mu_0 \quad (24)$$

$$LCL = \mu_0 - L\sigma \sqrt{\frac{\lambda}{(2-\lambda)} + \frac{2\lambda(1-\lambda)}{(2-\lambda)}} \quad (25)$$

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ตัวแบบอัตตสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง (AR(1))

1. กำหนดค่าพารามิเตอร์ ϕ และค่า e_{y_i} ที่มีการแจกแจงแบบปกติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 ความแปรปรวนเท่ากับ 1 และขนาดตัวอย่าง (N) เท่ากับ 5,000 และสร้างข้อมูล y_i จากตัวแบบ AR(1) ตามสมการที่ (1) โดยกำหนดค่าเริ่มต้นของ ξ และ y_0 เท่ากับ 0 และ 10 ตามลำดับ

2. นำค่า y_i ที่ได้มาคำนวณค่า $\hat{y}_i$ จากสมการที่ (4) และหาค่า e_i จากสมการที่ (5)

3. นำค่า e_i มาคำนวณหาขีดจำกัดควบคุมของแต่ละแผนภูมิ ดังนี้

- GMA Chart โดย UCL และ LCL คำนวณจากสมการที่ (7) และ (9) ตามลำดับ โดยแทน μ_0 ด้วย $\bar{e}_i$ และค่าประมาณของ σ คำนวณจากสมการที่ (10) โดยกำหนดให้ γ มีค่าเท่ากับ 0.05 และ L คือสัมประสิทธิ์ขีดจำกัดควบคุมที่ตรงกับค่า ARL_0 เท่ากับ 370

- $\bar{X}$ Chart โดย UCL และ LCL คำนวณจากสมการที่ (15) และ (17) ตามลำดับ โดยแทน $\bar{X}'$ ด้วย $\bar{e}_i$ และค่าประมาณของ σ' คำนวณจากสมการที่ (10)

- EWMA Chart โดย UCL และ LCL คำนวณจากสมการที่ (19) และ (21) ตามลำดับ โดยแทนค่า μ_0 ด้วย $\bar{e}_i$ และค่าประมาณของ σ คำนวณจากสมการที่ (10) โดยกำหนดให้ λ มีค่าเท่ากับ 0.05 และ L คือสัมประสิทธิ์ขีดจำกัดควบคุมที่ตรงกับค่า ARL_0 เท่ากับ 370

- Modified EWMA Chart โดย UCL และ LCL คำนวณจากสมการที่ (23) และ (25) ตามลำดับ เมื่อแทนค่า μ_0 ด้วย $\bar{e}_i$ และค่าประมาณของ σ คำนวณจากสมการที่ (10) โดยกำหนดให้ λ มีค่าเท่ากับ 0.05 และ L คือสัมประสิทธิ์ขีดจำกัดควบคุมที่ตรงกับค่า ARL_0 เท่ากับ 370

4. นำค่า y_i มาคำนวณค่า Z_i จาก $Z_i = y_i + \delta$ เมื่อ δ คือระดับการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ย จากนั้นนำค่า Z_i มาคำนวณค่า $\hat{Z}_i$ ตามสมการที่ (4) โดยแทน $\hat{y}_i$ ด้วย $\hat{Z}_i$ และหาค่า e_{Z_i} จากสมการที่ (5) โดยแทน y_i

และ $\hat{y}_i$ ด้วย Z_i และ $\hat{Z}_i$ ตามลำดับ

5. นำค่า e_{Z_i} มาคำนวณหาค่าสถิติของแต่ละแผนภูมิ ดังนี้

- GMA Chart โดยหาค่า G_i จากสมการที่ (6) ด้วยการแทนค่า X_i ด้วย e_{Z_i}

- CUSUM Chart โดยหาค่าสถิติ C_i จากสมการที่ (11) ด้วยการแทนค่า $\bar{x}_j$ ด้วย $\bar{e}_{Z_i}$ ค่า C_i^+ และ C_i^- คำนวณจากสมการที่ (12) และ (13) ตามลำดับ โดยแทนค่า X_i ด้วย e_{Z_i}

- $\bar{X}$ Chart โดยแทนค่า $\bar{X}_j$ ด้วย e_{Z_i}

- EWMA Chart โดยหาค่า Z_i จากสมการที่ (18) ด้วยการแทนค่า X_i ด้วย e_{Z_i}

- Modified EWMA Chart โดยหาค่าสถิติ Z_i จากสมการที่ (22) โดยแทนค่า X_i ด้วย e_{Z_i}

6. นำค่าสถิติของแต่ละแผนภูมิควบคุมพล็อตลงในแผนภูมิควบคุมตามลำดับค่าสถิติ และตรวจสอบว่าค่าสถิติอยู่นอกขีดจำกัดควบคุมหรือไม่เพื่อคำนวณค่าความยาววิ่ง (RL) โดยถ้าค่าสถิติตัวที่อยู่นอกขีดจำกัดควบคุม $RL = i - 1$

7. ทำซ้ำขั้นที่ 2 ถึง 6 จำนวน 10,000 รอบ เพื่อคำนวณค่าความยาววิ่งเฉลี่ย (Average Run Length: ARL) โดย

$$ARL = \frac{1}{10000} \sum_{i=1}^{10000} RL_i$$

8. เปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุมทั้ง 5 แผนภูมิ หากแผนภูมิควบคุมใดให้ค่า ARL ต่ำกว่าจะถือว่ามีประสิทธิภาพดีกว่าเนื่องจากสามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่า ทำซ้ำทุกสถานการณ์การทดลองและสรุปผลงานวิจัย

3.2 ตัวแบบแนวโน้มอัตตสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง (Trend AR(1))

1. กำหนดค่าพารามิเตอร์ ϕ และค่า e_{y_i} ที่มีการแจกแจงแบบปกติด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 ความแปรปรวนเท่ากับ 1 และขนาดตัวอย่าง (N) เท่ากับ 5,000 และสร้างข้อมูล y_i จากตัวแบบ AR(1) ตามสมการที่ (2) โดยกำหนดค่าเริ่มต้นของ ξ และ y_0 เท่ากับ 0 และ 10 ตามลำดับ

2. กำหนดค่า d และนำค่า y_i มาคำนวณค่า Y_i จากตัวแบบ TrendAR(1) ตามสมการที่ (3) จากนั้นนำค่า Y_i มาคำนวณค่า $\hat{Y}_i$ ตามสมการที่ (4) ด้วยการแทนค่า $\hat{y}_i$ ด้วย $\hat{Y}_i$ และหาค่า e_i ตามสมการที่ (5)

3. ดำเนินการเช่นเดียวกับตัวแบบอัตโนมัติสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง (AR(1)) ในขั้นตอนที่ 3 - 8

4. ผลการวิจัย

การศึกษาศักยภาพของแผนภูมิควบคุม สำหรับกระบวนการที่เกิดอัตโนมัติสหสัมพันธ์อันดับที่หนึ่ง ทั้งกรณีที่ไม่มีแนวโน้ม (AR(1)) และมีแนวโน้ม (Trend AR(1)) จะแสดงผลทุกระดับการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ย (δ) ในบางระดับค่าสัมประสิทธิ์อัตโนมัติสหสัมพันธ์ (ϕ) ทั้งค่าบวกและค่าลบ สำหรับกรณีที่มีแนวโน้มจะแสดงผลเฉพาะค่าแนวโน้ม (d) ที่เป็นบวก โดยตารางที่ 1 แสดงค่า ARL ของแผนภูมิควบคุมทั้ง 5 แผนภูมิ ของตัวแบบ AR(1) ส่วนตารางที่ 2 แสดงค่า ARL ของตัวแบบ Trend AR(1)

พิจารณาค่า ARL ในตารางที่ 1 ของตัวแบบ AR(1) โดยภาพรวมเมื่อกระบวนการผลิตไม่มีการเปลี่ยนของค่าเฉลี่ย ($\delta = 0$) พบว่าแผนภูมิควบคุมทั้ง 5 แผนภูมิ ให้ค่า ARL ใกล้เคียงค่าที่กำหนดคือ 370 เมื่อ δ มีค่าในระดับต่ำ ($\delta = 0.5, 1.0$) เมื่อ ϕ มีค่าเป็นลบทุกระดับ พบว่า EWMA Chart, GMA Chart และ CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุดใกล้เคียงกัน นั่นคือ EWMA Chart, GMA Chart และ CUSUM Chart สามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าแผนภูมิอื่นๆ แต่เมื่อ ϕ มีค่าเป็นบวก พบว่า GMA Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด นั่นคือ GMA Chart สามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าแผนภูมิอื่นๆ ยกเว้นเมื่อ $\phi = 0.95$ พบว่า CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด นั่นคือ CUSUM Chart สามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าแผนภูมิอื่นๆ กรณีที่ δ มีค่าในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5$) พบว่า $\bar{x}$ Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด ยกเว้นเมื่อ $\delta = 1.5$ และ $\phi = 0.475, 0.75$ ซึ่งพบว่า CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด

ตารางที่ 1 ค่า ARL ของแผนภูมิควบคุมกรณีตัวแบบ AR(1)

δ	ϕ	GMA	CUSUM	$\bar{x}$	EWMA	Modified EWMA
0.0	-0.95	370.60	370.683	371.10	370.78	371.242
	-0.75	371.10	370.111	370.08	371.60	370.323
	-0.475	370.12	370.800	370.02	370.49	370.427
	0.0	369.46	370.15	370.08	369.56	370.901
	0.475	370.55	371.36	370.15	370.15	370.683
	0.75	371.83	370.69	369.85	371.31	370.678
	0.95	371.58	370.378	369.01	371.55	369.254
0.5	-0.95	11.161	10.3910	33.573	11.109	52.0567
	-0.75	13.045	12.6550	41.362	12.863	66.8259
	-0.475	16.428	17.4200	55.313	16.179	96.4433
	0.0	26.143	35.038	89.867	26.146	163.608
	0.475	57.220	90.704	144.65	58.886	262.211
	0.75	120.39	169.74	189.96	124.55	327.056
	0.95	229.20	228.813	272.89	232.24	356.220
1.0	-0.95	5.2915	4.0957	4.5671	5.2128	7.2956
	-0.75	6.4937	4.9846	6.1644	6.2113	10.7117
	-0.475	7.9274	6.3288	9.2083	7.6025	19.0095
	0.0	10.658	9.8390	17.479	10.660	46.3304
	0.475	16.803	19.962	34.220	17.892	112.865
	0.75	32.361	44.250	57.695	35.354	202.709
	0.95	114.78	100.168	154.08	118.44	313.498
1.5	-0.95	3.7706	2.6811	1.7304	3.6195	2.4260
	-0.75	4.8507	3.4180	2.2950	4.4306	3.1138
	-0.475	5.8493	4.2556	3.1932	5.4180	6.0303
	0.0	6.7455	5.5122	5.2278	6.7375	16.1786
	0.475	7.2885	6.3391	7.0516	8.0871	31.0524
	0.75	9.7154	9.6795	12.724	11.108	75.2997
	0.95	67.407	48.2831	38.115	51.849	234.257
2.0	-0.95	3.1238	2.1046	1.1776	2.7950	1.5788
	-0.75	4.2547	2.6658	1.7594	3.7783	2.0794
	-0.475	4.9220	2.9096	2.0393	4.4373	2.9562
	0.0	4.9778	3.8691	2.2721	4.9737	6.5183
	0.475	3.8409	2.9061	1.7334	4.4253	5.2461
	0.75	3.8079	3.0646	2.3787	4.4985	11.2504
	0.95	23.671	18.7718	12.896	20.447	142.906
2.5	-0.95	2.7598	1.9788	0.9299	2.2368	1.3784
	-0.75	4.0203	2.1722	1.5486	3.3602	1.9965
	-0.475	4.3748	2.8833	1.6887	3.8840	2.2157
	0.0	3.9794	2.9978	1.3622	3.9782	3.2898
	0.475	2.5427	1.9166	1.0193	2.9352	1.3504
	0.75	2.3407	1.9180	1.0757	2.7239	1.5870
	0.95	9.0779	8.5234	4.6928	8.1797	62.6641

ตารางที่ 2 ค่า ARL ของแผนภูมิควบคุมกรณีตัวแบบ
Trend AR(1)

d	δ	ϕ	GMA	CUSUM	$\bar{X}$	EWMA	Modified EWMA
0.2	0.0	-0.95	371.12	368.40	369.95	369.74	371.671
		-0.75	370.94	370.35	371.14	371.49	370.203
		-0.475	370.77	371.32	370.85	371.56	371.149
		0.0	370.89	371.09	370.78	370.52	370.466
		0.475	370.86	370.02	369.64	371.58	370.152
		0.75	368.94	370.68	369.50	369.96	368.900
		0.95	370.57	370.68	369.24	370.25	370.223
	0.5	-0.95	11.145	10.445	33.413	11.103	51.0714
		-0.75	12.967	12.589	41.061	12.800	66.4716
		-0.475	16.242	17.232	54.965	16.047	95.6263
		0.0	26.164	34.828	89.778	26.143	162.067
		0.475	66.513	110.48	149.14	65.517	268.010
		0.75	75.583	143.02	141.36	69.606	248.839
		0.95	44.673	56.587	102.48	44.450	181.248
	1.0	-0.95	5.2650	4.0543	4.5173	5.1820	7.0861
		-0.75	6.4218	4.9440	6.1439	6.1626	10.6552
		-0.475	7.8003	6.2444	9.0622	7.5053	18.7445
		0.0	10.653	9.8321	17.468	10.655	47.119
		0.475	22.576	28.769	41.741	22.445	141.958
		0.75	36.659	45.489	45.735	33.956	139.656
		0.95	25.883	27.240	31.022	25.747	71.3362
	1.5	-0.95	3.7483	2.6617	1.6993	3.6108	2.3967
		-0.75	4.7917	3.3865	2.2832	4.3911	3.1219
		-0.475	5.7631	4.2023	3.1690	5.3496	5.9348
		0.0	6.7409	5.4932	5.2550	6.7365	16.0457
		0.475	10.102	9.7735	11.057	10.807	54.6098
		0.75	11.457	10.034	11.910	29.690	40.9745
		0.95	19.933	19.701	14.919	19.801	39.9811
0.2	2.0	-0.95	3.1042	2.1027	1.1699	2.7966	1.5762
		-0.75	4.2163	2.6442	1.7414	3.7408	2.0780
		-0.475	5.0213	3.7351	2.2393	4.7413	4.6791
		0.0	4.9738	3.8680	2.2608	4.9710	6.4770
		0.475	4.8957	3.8258	2.3866	5.5462	11.1747
		0.75	5.2138	4.1857	3.9460	7.1967	11.8195
		0.95	16.799	16.022	8.5437	16.661	28.3017
	2.5	-0.95	2.7400	1.9771	0.9317	2.2400	1.3646
		-0.75	3.9935	2.1667	1.5270	3.3197	1.9942
		-0.475	4.3391	2.8600	1.6710	3.8499	2.2082
		0.0	3.9779	3.3956	1.3606	3.9773	3.3016
		0.475	2.8123	2.1297	1.0663	3.2842	1.7752
		0.75	4.2002	3.7776	1.3171	4.3674	2.0698
		0.95	14.886	13.990	5.3599	14.744	22.5049

ตารางที่ 2 ค่า ARL ของแผนภูมิควบคุมกรณีตัวแบบ
Trend AR(1) (ต่อ)

d	δ	ϕ	GMA	CUSUM	$\bar{X}$	EWMA	Modified EWMA
0.5	0.0	-0.95	370.23	371.58	369.94	370.74	369.084
		-0.75	370.18	370.82	370.18	370.55	370.705
		-0.475	370.56	370.12	369.46	376.20	371.030
		0.0	369.85	370.93	369.26	371.89	369.72
		0.475	371.39	369.96	369.86	369.95	370.81
		0.75	371.04	370.27	371.76	370.61	368.38
		0.95	370.14	370.34	369.24	370.01	370.783
	0.5	-0.95	11.185	10.449	32.915	11.146	51.0427
		-0.75	12.912	12.609	41.112	12.781	65.9056
		-0.475	15.950	16.965	54.085	15.813	92.7387
		0.0	25.931	34.260	89.780	25.947	166.868
		0.475	56.021	95.198	132.85	53.261	239.49
		0.75	37.278	53.304	103.57	36.030	187.434
		0.95	43.261	54.880	102.06	43.148	176.941
	1.0	-0.95	5.2491	4.0577	4.5178	5.1788	7.1705
		-0.75	6.3270	4.8826	5.8850	6.0860	10.3786
		-0.475	7.6494	6.1209	8.7197	7.3843	18.3793
		0.0	10.621	9.8344	17.490	10.627	47.164
		0.475	24.270	28.990	39.391	23.232	130.11
		0.75	18.479	17.108	24.749	17.743	64.163
		0.95	24.350	25.711	30.000	24.287	70.7373
	1.5	-0.95	3.7093	2.6518	1.6777	3.5703	2.3921
		-0.75	4.7117	3.3438	2.2656	4.3394	3.1092
		-0.475	5.6092	4.1056	3.1399	5.2296	5.7606
		0.0	6.7019	5.4971	5.1823	6.7004	15.574
		0.475	15.183	15.158	15.228	15.890	74.078
		0.75	14.339	11.971	10.631	14.643	27.548
		0.95	18.231	18.150	14.162	18.165	38.7221
0.2	2.0	-0.95	3.0867	2.1011	1.1560	2.8032	1.5648
		-0.75	4.1506	2.6180	1.7157	3.6853	2.0737
		-0.475	4.7657	2.8707	1.9946	4.3109	2.8913
		0.0	4.9641	3.8354	2.2846	4.9620	6.5088
		0.475	9.1549	8.2507	5.6536	9.3693	38.748
		0.75	12.702	10.112	6.9135	12.800	15.879
		0.95	14.989	14.407	7.7776	14.932	26.8718
	2.5	-0.95	2.6971	1.9741	0.9225	2.2292	1.3338
		-0.75	3.9454	2.1614	1.4879	3.2424	1.9896
		-0.475	4.2648	2.8091	1.6432	3.7813	2.1874
		0.0	3.9673	3.2227	1.3630	3.9653	3.2678
		0.475	4.8623	3.7668	1.7243	5.3414	9.9237
		0.75	12.073	9.2219	5.2720	11.330	11.332
		0.95	13.024	12.212	4.6896	12.966	20.6511

ตารางที่ 2 ค่า ARL ของแผนภูมิควบคุมกรณีตัวแบบ Trend AR(1) (ต่อ)

d	δ	ϕ	GMA	CUSUM	$\bar{X}$	EWMA	Modified EWMA
0.7	0.0	-0.95	370.46	370.34	371.83	370.26	370.922
		-0.75	371.82	371.00	371.26	370.22	368.675
		-0.475	371.38	370.69	370.26	370.48	370.772
		0.0	370.69	370.22	370.28	369.75	370.09
		0.475	371.02	369.18	369.92	370.32	370.02
		0.75	383.79	381.16	372.72	380.32	371.010
		0.95	370.92	370.13	371.86	371.62	369.967
	0.5	-0.95	11.037	10.295	33.307	10.998	50.8988
		-0.75	12.722	12.405	40.963	12.623	65.2732
		-0.475	15.659	16.632	54.659	15.562	92.5122
		0.0	26.545	35.360	90.82	26.550	164.270
		0.475	47.085	75.840	119.38	44.644	217.380
		0.75	33.189	45.504	96.793	32.231	172.450
		0.95	42.985	54.866	102.70	42.894	178.047
	1.0	-0.95	5.2449	4.0507	4.5034	5.1757	7.0995
		-0.75	6.2562	4.8407	5.9381	6.0332	10.2652
		-0.475	7.4971	6.0456	8.6573	7.2708	17.9915
		0.0	10.625	9.8250	17.540	10.620	47.6400
		0.475	20.993	22.094	32.892	19.725	100.990
		0.75	16.269	15.750	22.298	15.270	57.3470
		0.95	24.036	25.438	29.741	23.977	69.4759
	1.5	-0.95	3.7114	2.6521	1.6860	3.5815	2.3867
		-0.75	4.6696	3.3292	2.2380	4.3160	3.1570
		-0.475	5.5318	4.0724	3.0681	5.1804	5.7763
		0.0	6.7600	5.5285	5.1838	6.7610	15.8100
		0.475	14.966	13.375	13.334	14.098	56.1647
		0.75	12.189	10.476	9.4840	11.709	24.0780
		0.95	17.991	17.909	13.821	17.959	38.5371
	2.0	-0.95	3.0539	2.0952	1.1496	2.7806	1.5407
		-0.75	4.1040	2.5838	1.6887	3.6484	2.0694
		-0.475	4.7021	2.8463	1.9649	4.2614	3.2756
		0.0	4.9602	3.8496	2.2830	4.9604	6.4686
		0.475	10.960	9.9324	6.9425	11.457	37.3313
		0.75	9.9427	9.6214	5.696	10.410	13.578
		0.95	14.731	14.135	7.6410	14.687	26.7287
	2.5	-0.95	2.6690	1.9662	0.9245	2.2207	1.3146
		-0.75	3.9291	2.1536	1.4737	3.2087	1.9884
		-0.475	4.2319	2.7870	1.6333	3.7538	2.1810
		0.0	3.9569	3.2361	1.3489	3.9552	2.9825
		0.475	9.9289	8.9009	3.3191	9.9068	8.4276
		0.75	9.5643	9.0606	4.1310	9.9050	8.0150
		0.95	12.669	11.903	4.6121	12.712	20.5561

พิจารณาค่า ARL ในตารางที่ 2 ซึ่งเป็นกรณีตัวแบบ Trend AR(1) พบว่าในทุกระดับค่าแนวโน้ม (d) และเมื่อกระบวนการผลิตไม่มีการเปลี่ยนของค่าเฉลี่ย ($\delta = 0$) พบว่าแผนภูมิควบคุมทั้ง 5 แผนภูมิ ให้ค่า ARL ใกล้เคียงค่าที่กำหนดคือ 370 เมื่อค่าแนวโน้ม $d = 0.2$ หากกระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงในระดับต่ำ ($\delta = 0.5, 1.0$) และ ϕ มีค่าเป็น 0 และลบทุกระดับ พบว่า EWMA Chart และ CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด ใกล้เคียงกัน นั่นคือ EWMA Chart และ CUSUM Chart ตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าแผนภูมิอื่นๆ แต่เมื่อ ϕ มีค่าบวกทุกระดับ พบว่า EWMA Chart ให้ค่า ARL ต่ำกว่าแผนภูมิอื่นๆ อย่างชัดเจน นั่นคือ EWMA Chart สามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าแผนภูมิอื่นๆ กรณีที่ δ มีค่าในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5$) พบว่า $\bar{X}$ Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด ยกเว้นเมื่อ $\delta = 1.5$ และ $\phi = 0.475, 0.75$ พบว่า CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด

กรณี $d = 0.5$ และ δ อยู่ในระดับต่ำ พบว่าให้ผลเช่นกับ $d = 0.2$ และ δ อยู่ในระดับต่ำ ในทุกระดับค่า ϕ ยกเว้นเมื่อ $\delta = 0.5$ และ $\phi = 0.00$ พบว่า GMA Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด ส่วนกรณีที่ δ มีค่าในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5$) พบว่า $\bar{X}$ Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด ยกเว้นเมื่อ $\delta = 1.5$ และ $\phi = 0.475$ พบว่า CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด

กรณี $d = 0.7$ และ δ อยู่ในระดับต่ำ จะให้ผลเช่นเดียวกับกรณี $d = 0.5$ และ δ อยู่ในระดับต่ำ แต่หากกระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5$) ในทุกระดับค่า ϕ พบว่า $\bar{X}$ Chart จะให้ค่า ARL ต่ำสุด

กรณีที่แนวโน้มมีค่าเป็นลบ ซึ่งไม่ได้แสดงผลในที่นี้ เมื่อ $d = -0.2$ หากกระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลง $\delta = 0.5$ และ $\phi = -0.95, -0.75$ พบว่า EWMA Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด แต่ที่ ϕ ระดับอื่นๆ พบว่า GMA Chart และ CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุดใกล้เคียงกัน กรณี $\delta = 1.0$ เมื่อ ϕ มีค่าเป็น 0

และเป็นลบทุกระดับ พบว่า EWMA Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด แต่ที่ ϕ ระดับอื่นๆ พบว่า CUSUM Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด ส่วนกรณีที่ δ มีค่าในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5$) พบว่า $\bar{X}$ Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด ยกเว้นเมื่อ $\delta = 1.5$ และ $\phi = 0.475, 0.75$ ซึ่งพบว่า EWMA Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด

กรณีที่ $d = -0.5$ จะให้ผลเช่นกับกรณีที่ $d = -0.2$ ในทุกระดับค่า ϕ ยกเว้นเมื่อ $\delta = 1.0$ และ $\phi = 0.475, 0.75$ พบว่า EWMA Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด

กรณีที่ $d = -0.7$ และ δ อยู่ในระดับต่ำ ให้ผลเช่นเดียวกับ $d = -0.5$ และ δ อยู่ในระดับต่ำ แต่หากกระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5$) ในทุกระดับค่า ϕ พบว่า $\bar{X}$ Chart ให้ค่า ARL ต่ำสุด

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนภูมิควบคุมทั้ง 5 แผนภูมิโดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ สำหรับกระบวนการที่เกิดอัตราสับสนพันซ์อันดับที่หนึ่ง ทั้งกรณีที่ไม่มีแนวโน้ม (AR(1)) และมีแนวโน้ม (Trend AR(1)) ได้แผนภูมิควบคุมที่เหมาะสม โดยสามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยของกระบวนการ (δ) ได้ดี สำหรับตัวแบบ AR(1) แสดงดังในตารางที่ 3 และสำหรับตัวแบบ Trend AR(1) แสดงดังในตารางที่ 4 โดยพบว่าทั้ง 2 ตัวแบบ หากกระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงในระดับต่ำและปานกลาง ($\delta = 0.5, 1.0, 1.5$) แผนภูมิควบคุมแต่ละแผนภูมิมีความเหมาะสมในสถานการณ์ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับค่าสัมประสิทธิ์อัตราสับสนพันซ์ (ϕ) และระดับค่าแนวโน้ม (d) แต่เมื่อกระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูง ($\delta = 2.0, 2.5, 3.0$) $\bar{X}$ Chart เป็นแผนภูมิควบคุมที่เหมาะสมในทุกระดับค่า ϕ และค่า d

พิจารณาแยกสำหรับตัวแบบ AR(1) เมื่อ δ อยู่ในระดับต่ำ ($\delta = 0.5, 1.0$) พบว่า EWMA Chart, GMA Chart และ CUSUM Chart เป็นแผนภูมิควบคุม

ที่เหมาะสมใกล้เคียงกัน ส่วนกรณีที่ δ อยู่ในระดับปานกลาง ($\delta = 1.5$) พบว่า CUSUM Chart และ $\bar{X}$ Chart เป็นแผนภูมิที่เหมาะสมใกล้เคียงกัน ส่วนกรณีที่ δ อยู่ในระดับสูง ($\delta = 2.0, 2.5, 3.0$) พบว่า $\bar{X}$ Chart เป็นแผนภูมิที่เหมาะสม แต่หากพิจารณาแผนภูมิที่เหมาะสมที่สุด โดยสามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วที่สุด พบว่าแผนภูมิควบคุมแต่ละชนิดมีความเหมาะสมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับค่า δ และค่า ϕ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แผนภูมิควบคุมที่เหมาะสมสำหรับตัวแบบ AR(1)

δ	ϕ	แผนภูมิควบคุมที่เหมาะสม
0.5, 1.0	-0.95 - -0.25	EWMA, CUSUM
	0.00 - 0.75	EWMA, GMA
	0.95	CUSUM
1.5	-0.95 - -0.25	$\bar{X}$
	0.475, 0.75	CUSUM
	0.95	$\bar{X}$
2.0 - 3.0	ทุกระดับ	$\bar{X}$

สำหรับกรณีตัวแบบ Trend AR(1) เมื่อ δ อยู่ในระดับต่ำ ($\delta = 0.5, 1.0$) ทุกระดับค่า d พบว่า EWMA Chart และ CUSUM Chart เป็นแผนภูมิที่เหมาะสมใกล้เคียงกัน และเมื่อ d มีค่าเป็นลบทุกระดับ GMA Chart เป็นแผนภูมิที่เหมาะสมเทียบเท่า EWMA Chart และ CUSUM Chart ส่วนกรณีที่ δ อยู่ในระดับปานกลางและสูง ($\delta = 1.5, 2.0, 2.5, 3.0$) ทุกระดับค่า d พบว่า $\bar{X}$ Chart เป็นแผนภูมิที่เหมาะสม และเมื่อ $d = 0.2, 0.5$ และ $d = -0.2, -0.5$ พบว่า CUSUM Chart และ EWMA Chart ตามลำดับ เป็นแผนภูมิที่เหมาะสมเทียบเท่า $\bar{X}$ Chart แต่หากพิจารณาแผนภูมิที่เหมาะสมที่สุด โดยสามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วที่สุด พบว่าแผนภูมิควบคุมแต่ละชนิดมีความเหมาะสมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับค่า d , ค่า δ และค่า ϕ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แผนภูมิควบคุมที่เหมาะสมสำหรับตัวแบบ
Trend AR(1)

d	δ	ϕ	แผนภูมิควบคุมที่เหมาะสม
0.2	0.5, 1.0	-0.95 - 0.00 0.25 - 0.95	EWMA, CUSUM EWMA
	1.5	-0.95 - 0.25 0.475, 0.75 0.95	$\bar{X}$ CUSUM $\bar{X}$
	2.0 - 3.0	ทุกระดับ	$\bar{X}$
0.5	0.5, 1.0	-0.95 - -0.25 0.00 0.25 - 0.95	EWMA, CUSUM GMA EWMA
	1.5	-0.95 - 0.25 0.475 0.75, 0.95	$\bar{X}$ CUSUM $\bar{X}$
	2.0 - 3.0	ทุกระดับ	$\bar{X}$
0.7	0.5, 1.0	-0.95 - -0.25 0.00 0.25 - 0.95	EWMA, CUSUM GMA EWMA
	1.5 - 3.0	ทุกระดับ	$\bar{X}$
-0.2	0.5	-0.95 - -0.75 -0.475 - 0.95	EWMA GMA, CUSUM
	1.0	-0.95 - 0.00 0.25 - 0.95	EWMA CUSUM
	1.5	-0.95 - 0.25 0.475, 0.75 0.95	$\bar{X}$ EWMA $\bar{X}$
	2.0 - 3.0	ทุกระดับ	$\bar{X}$
-0.5	0.5	-0.95 - -0.75 -0.475 - 0.95	EWMA GMA, CUSUM
	1.0	-0.95 - 0.75 0.95	EWMA CUSUM
	1.5	-0.95 - 0.25 0.475, 0.75 0.95	$\bar{X}$ EWMA $\bar{X}$
	2.0 - 3.0	ทุกระดับ	$\bar{X}$
-0.7	0.5	-0.95 - -0.75 -0.475 - 0.95	EWMA GMA, CUSUM
	1.0	-0.95 - 0.75 0.95	EWMA CUSUM
	1.5 - 3.0	ทุกระดับ	$\bar{X}$

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยบางส่วนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] P. Theeprasan, "A Comparison on Efficiency of Control Charts for Autocorrelated Process," Master of Science Program in Statistics, Graduate School, Chulalongkorn University, 2004.
- [2] K.P. Alpaben and D. Jyoti, "Modified exponentially weighted moving average (EWMA) control chart for an analytical process data," *J Chem Eng Mater Sci*, vol.2, no.1, pp.12-20, 2011.
- [3] D.K. Aslan and M.B. Gunhan, "Performance Comparison of Residual Control Charts for Trend Stationary First Order Autoregressive Processes," *GU J Sci*, vol.24, no.2, pp. 329-339, 2011.
- [4] T. Mayuresawan, *Statistics for Engineer and Science*, Textbook publish center of King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok, 2001.
- [5] S.W. Roberts, "Control chart tests based on geometric moving average," *Technometrics*, vol.1, pp.239-250, 1959.
- [6] E.S. Page, "Continuous inspection schemes," *Biometrika*, vol.41, pp.100-114, 1954.
- [7] T. Mayuresawan, *Industrial Quality Control*, Textbook publish center of King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok, 2003.
- [8] J.M. Lucas and M.S. Saccucci, "Exponentially Weighted Moving Average Control Schemes: Properties and Enhancements," *Technometrics*, pp.1-29, 1990.